

A leander minden részén kialakulnak kisebb-nagyobb daganatok

A leander veszedelmes ellensége

Múlt havi számunkban a leander károsítóiról írtunk, most laptársunk, a Kertészet és Szőlészet hasábjain megjelent cikket foglaljuk össze egy súlyos baktériumos betegség, a leanderrák azonosításáról.

HORVÁTH CSILLA

A *Pseudomonas* baktériumnemzetségnek több mint 140 faja van, hazánkban a kajszi gutaütést okozó *Pseudomonas syringae* az egyik legismertebb, amelynek több mint egy tucat alfaja sok más növényfajt fertőz, fáktól a fűfélélig. A *Pseudomonas savastanoi* egyik alfaja rákos daganatokat okoz a leanderen. Először olajfán azonosították, később kiderült, hogy különböző változatai fertőzik még a kivit, a kőrist, a fagyalt, a közönséges jázmin, a kerti aranyfát (*Forsythia*), a gránátalmát, vagy a nálunk cserepes dísznövényként ismert tölcsérvázmin.

Magyarországon 1998-ban írták le először a betegséget. A baktérium fertőzésének tünetei az egész növényen megjelenhetnek, a törzstől kezdve a fiatal hajtásokon és leveleken át a virágokig és termésekig. Legjellemzőbb megjelenési formája a csomók, göbök kialakulása, amelyek kezdetben csak apró, halványzöld kiemelkedések, ám később megnőnek, megbarnulnak, felszínük kiemelkedik és felszakadozik. Néhány év múlva ezek a daganatok elhalnak. Súlyos esetben ágelhalás következik be. A virág fertőződése

fekete, kemény göbök kialakulásához vezet. Levélen először az erek mentén láthatunk kiemelkedéseket, amelyek idővel megnagyobbodnak.

Mint a baktériumos fertőzéseknek általában, nem túl meleg, párás idő kedvez a kórokozó terjedésének, vagyis főként tavasszal és ősszel számíthatunk a betegség kialakulására. Fő fertőzési források a rákos daganatok, ahonnan a baktérium széllel, esővel terjed, de mi magunk is átvihetjük. Sajnos szaprofitaként képes a növények felszínén éldegélni, amíg kialakulnak a fertőzésre alkalmas körülmények. Elsősorban sebekben keresztül fertőz, ezek lehetnek fagsérülések, jégeső vagy homokverés okozta sebek, vagy metszési sebek. Nehezíti a felismerését, hogy hosszú lappangási idő elteltével jelennek meg az első tünetek. A fertőzéstől néhány hét vagy hónap is eltelik, mire láthatóvá válik a betegség. Ez

Virág helyett csúf, fekete göbök jelennek meg a beteg növényen

a védekezést is meghatározza: megelőzésre törekedjünk, megbízható forrásból vásároljunk növényeket, egyedileg öntözzük azokat úgy, hogy a levélre ne kerüljön víz. Ha több leanderünk is van, metszéskor fertőtlenítsük a metszőollót minden növény után.

Számos réz-hidroxid, réz-oxiklorid hatóanyagú növényvédő szerrel (Astra Rézoxiklorid, Champion, Copac Flow, Coprantol Duon, Kocide

2000, Meteor, Nordox 75 WG), illetve szerves rézvegyületet tartalmazó lombtrágyával (Sergomil-L 60, Cuperdem) lehet védekezni a fertőzés ellen.

A levélér mentén sorakoznak a sárga udvarral körülvett göbök

Metszőollóval is átvihető a baktérium egyik növényről a másikra

Hazai vizsgálatok kimutatták, hogy ezek a lombtrágyák belülről védik a csonthéjasokat a moníliafertőzéstől, a baktériumok elleni hatásukról nem ismert hasonló kísérlet.